

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

בא.

עין משפט נר מצוה

ג א מ"י פ"ג מלכות
פרה הלכה א סגן עשין
לג:

לענין רש"י

פריו"י (פר"ב"ד).
מכ"י, מורגל.

רבינו חננאל

יליף אהל אהל, כתיב
הא אדם כי ימות באהל
וכתיב התם ופרוש את
האהל על המשכן, מה
להלך בידי אדם, הא
נמי בעינן אהל העשוי
בידי אדם. איני והתנן
במסכת פרה פ"ג תצורות
היו בירושלים נטריות על
גבי מלך, ותחתיהן חלול
מפני קבר התהום כו'.
פי' שאם יש שם קבר
תחתיו נעשה חלל זה אהל
ואין טומאה בוקעת ועולה
למעלה מן האהל, לפיכך
התינוקות (המתגדלים
באותן תצורות, וכן כשהיו
דלוחות אלו התינוקות מן
התצורות הן להרביית
היו מרכיבין אותן על גבי
שוורים, ועל גבי השוורים
דלוחות, והתינוקות יושבין
מלמעלה, שאם יש שם
קבר, הדלוחות נעשות אהל
מלכות אלו הטימא
לתינוקות, והניא ר' יהודה
אומר לא היו מביאין
דלוחות אלא שוורים, והא
שוורים שאינו עשוי בידי
אדם, ומשני ר' אלעזר כי
בעי ר' יהודה אהל בידי
אדם (ב' טפח) [בטפח],
ומודה ר' יהודה כמלא
אגרוף שהוא יותר מטפח,
כדכתיב באבן או באגרוף,
שאצ"פ שאינו בידי אדם,
אהל הוא. מדקתני [ומודה]
ר' יהודה בשקיפין ובנקיין
השלמים, והאי דקתני לא
היו מביאין דלוחות אלא
שוורים, אביי אמר הכי
קתני, לא הוצרכו להביא
דלוחות, דיי להם בשוורים.
רבא אמר חיישי ר' יהודה,
הואיל ודעת התינוקות
גסה, שפא יוציא כו',
לפיכך אמר אין מביאין
דלוחות אלא שוורים.

יְלִיף אהל אהל ממשכן. ואל"ת אי ממשכן יליף אפילו עשוי צדיק
אלס נמי לא יציא את הטומאה אלא פשתן כדלשכחן פרק
במה מדליקין (שבת 77 מ: ו) דמנן כל היואל מן העץ אינו מטמא
טומאת אהלים אלא פשתן ויליף בגמרא אהל אהל ממשכן ו"ל דכל
המאהלים דמטמאים ילפינן צסקרי

צפרשה פרה צקל וחומר ממלורע
דתינא מנין לעשות שאר המאהלים
כאהל המת אמרת מה מלורע הקל
עשה צו כל המאהלים כאהל מת
החמור לא כל שכן דלגבי מלורע
כתיב מושבו ודרישין צמורת כהניס
מושבו טמא מכלן אמרו הטמא יושב
חמת האילן וטהור עובר טמא ואל"ת
אס כן כי לא עבד נמי צדיק אדם יליף
צקל וחומר ממלורע וכי תימא אס
כן ג"ש מאי אהניא הא אלטרטכא
ליה לדריש דפרק כמה מדליקין דכל
היואל מן העץ אינו מטמא טומאת
אהלים ויש לומר דמושבו לא משמע לא
ריבוי ולא מיעוט לענין שאינו עשוי
צדיק אדם ולרבי יהודה דמעטיה
רשמנא גבי מת ילפינן מלורע הקל
צקל וחומר ממת דלא מטמא ולרבינן
לא מחלק לא הכא ולא הכא ואף
על גב דקסמ ספרא רבי יהודה
אמאי שפיר הויא דלין כרבי יהודה
דאמר צשמעתי מודה היה רבי
יהודה כמלא אגרוף ואל"ת וכיון דשאר
המאהלים ילפינן ממת ק"ו ממלורע
אס כן נימא דיו ולא מטמא עובריס
כמו קוצרי המת שהיו עובריס
צאכסרה ויש שם כלים דמלורע עובר
אינו מטמא צבאל דתנינא צמורת
כהניס וכדמנן צמסכת נגעים פ' י"ג

(מ"ו) ומייתי לה פ"ק דקדושין (לג):
יש לומר דק"ו זה אינו אלא גלוי מילתא צעלמא הוא דלא ילפינן
ממשכן למעוטי שאר המאהלים:

ומביאין נשים עוברות ויולדות. אע"פ שהיו התינוקות טמאים
צנדה ויולדות לא היו חוששין אלא לשומרן מטומאת
מת דבעיא הזאה ומטומאה היוצא מגופו כגון צעל קרי דתנינא
צמוספתא¹ שהיו מגדלין אותן עד שיהו צני צבע שניס אף שמנה
ולא יותר שלא יראו קרי וקצת תימה מה מועיל מילוי זה שהיו
ממלאין צתינוקות סוף סוף צענין איש צשעת קידוש שנותנין האפר
צמיס או צשעת הזאה לרבי יהודה או לרצנן כדמוכח פרק טרף
צקלפי (יומא 77 ג:). ויש לומר דמה שהיה יכול לתקן מתקנין משום
מעלה דטולה מילתא מעלה צעלמא כדאיתא צריס² (יומא) (77 א:):

ועל גביהן דלוחות. מאן דאמר צגיטין (77 מ: ו) וצמיר פרק כהן
גדול (77 נה). וצפ' צכל מערצין (עירובין 77 ל:). וצפרק צמרא
דאגריה (77 כה). דאהל זרוק לא שמייה אהל לחוץ צפני הטומאה
מאי למימר דקצר לה כרבי יהודה דאמר צשמעתי לא היו מביאין
דלוחות אלא שוורים שכריסותיהן רחצות ואע"פ שגם הם אהל זרוק
מ"מ צדידהו גלי רשמנא דחשיצי אהל כדדרשינן מדכתיב (איוב י)
וצעלמות וגידים תסוככני ומייהו לרי אליעזר דלקנן ודאי קשה
דמפרש טעמא דשוורים משום דמגינים על הרועה שלהם וקויא
דמטה משני משום דהויא אהל עראי ולהאי טעמא קשה היכי

עבדינן למ"ד אהל זרוק לא שמייה אהל דאפי' שדה תיבה ומגדל לא חייני: **והתינוקות יושבין.** צמוספתא דפרה [פ"ג] קתני
דהכל שוין שהתינוקות צריכין צבילה כלומר הכל שוין צין ר' עקיבא צין ר' יוסי הגלילי צע עקיבא צין ר' יוסי הגלילי שנחלקו לענין הזאה צמנן צמסכת פרה
פ"ג [מ"ד] צריכין היו התינוקות להות דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר לא היו צריכין להוות: **ירדן לתוך המים ומצאום.** קסבר
האי תנא מילוי ידים צענין ולא שישלשל צחצל כך פירש צונטרס ותימה גדולה פירש דצכולהו סתמי מוכחי צמסכת פרה (פ"ו) משה
ו) שהיו מוליכין חבל כדי למלאות ואפילו נתמלא הכלי מלאו משמע דכשר צמילוי דתנן צמס' פרה פ"ה (מ"ו) השוקת צשכלע אין ממלאין
צה היתה כלי וחצרה צסיר ממלאין עוד תניא צמוספתא דפרה אמר לפני רבי עקיבא משום רבי ישמעאל כוסות של אצן היו תלוין
צקרני שוורים כיון ששחו שוורים לשמות נתמלאו הכוסות אמר להם אל תמנו מקום לצדוקים לרדות³ (אחריו) ונראה לפרש דצהבי
פליגי רבי יוסי ורבינן דרצנן צסרי משום ההוא פורתא לא חיישינן לקצר התהום ורבי יוסי חייש: **תניא נמי הכי.** משמע לכאורה שהיא
צרייתא והיא מודה שלימה צמסכת אהליות (פ"ג מ"ו) סיפא דההיא דלעיל דהכי תנן התם רבי יהודה אומר כל אהל שאינו עשוי צדיק
אלס אינו אהל ומודה צשקיפית ופלעים⁴: **והר"י דלת דיש ליה במה אגרופינן.** תימה היכי סלקא דעתא דמקשה שלא יועיל דלוחות
והלל צדיק אלס הוא דמדעת הונחו לשם אהל ועוד מאזיה טעם יש לשוורים להועיל יותר מן הדלוחות וצקונטרס פירש קא סלקא
דעמיה משום דלין דרך אהל צכך וכל שכן שוורים ולפי זה תיקשי ליה היא גופא ואל"ל דקא סלקא דעמיה דבעלי חיים חשיצי להציל
טפי מדלוחות ליחשב אהל אף על פי שאין דרך אהל צכך ולא שייך טעם זה אלא צדצר תלוי צצכרא ולא למאי דילפינן ממשכן:
שדערתו של תינוק גסה ע"יו. קסבר⁵ רבי יהודה אהל זרוק שמייה אהל דמשמע הא לא מפני שדעתו גסה היו מביאין דלוחות:
וצעלמות

אהל אהל ריבה. אהלים טובא כתיבי צפרשת פרה לרבות אף
העשוי מאליו: מפני קצר ההסוס. כל שם קצר התהום וטומאת
התהום צש"ס לשון ספק הוא כהתהום שאינו גלוי. מפני קצר התהום
שכל העיר היו מסופקין שמה יש שם קצר ואין לו למת חלל טפח
וטומאה שהיא רלוזה צוקעת ועולה
לרקיע לכך היו צונין אותה ע"ג כיפיין
שאפי' יש שם קצר מתחת הרי חלל
מפסיק: **ומביאין נשים עוברות כו'.**
משום הויא דתנן (פרה פ"ג מ"ו)
מנומאין היו את הכהן השורף את
הפרה ומצבילין אותו מיד להוציא
מלצן של דוקין שהיו אומרים צמעורי
השמש היתה נעשית וכיון דצבול יוס
כשר צפרה עשו צה מעלות הרצה
כדי שלא יזלוו צה תקנו כל מעשה
פרה צכלי גללים וכלי אצניס וכלי
דמטה שאין מקצלין טומאה והכהן
השורפה הוקיקוהו לפרישת צבעת
ימיס ואין אחיו הכהניס נוגעין צו
דלמרינן צפ' קמא דיומא (77 ב:).
ואמר מר מוין עליו כל צבעה ותקנו
שהיו תינוקות הללו ממלאין לו מיס
לקדש צהן מי חטאת ומשום מעלה
תקנו שהיו טהורים מכל טומאה
וצמוספתא⁶ שנינו עד שיהו צני
שצבה וצני שמנה שניס מגדלין
אותן ולא יותר שלא ראו קרי:
ומביאין שוורים. כשהיו רוזיס לילין
ולמלאות מיס חייס מן השילוח:
וכוסות של אצן צדיהס.
שכל מעשיה היו צכלי אצניס
דפרישית: ירדו לתוך המיס ומלאום.
קסבר צהא תנא מילוי צענין ולא
שישלשל צחצל: מפני קצר ההסוס.
שמה יש כאן טומאה: אהל שוורים.

שכריסס רחצות ותינוקות יושבין עליהם וכריסן מפסיק שאין
התינוקות מאהילין על הארץ ולקמן מפרש טעמא אמאי לא היו
מביאין דלוחות. אלמא אשמעינן רבי יהודה דשדרתן של שוורים שהיא
כעין גג וחלל של צהמה הוא האהל המפסיק ואע"ג דאינו עשוי
צדיק אדם: **כמלא אגרוף.** אהל שרצח כמלא אגרוף שהוא יותר
מטמא מודה רבי יהודה שאע"פ שאינו עשוי צדיק אדם חשבו להיות
אהל דצמלא אגרוף מלוי חשבו למאור שאינו עשוי צדיק אדם כדמנן
צבאלות (פ"ג מ"א וכלס פ"ו מ"צ) וצמס' צכורות מייטינן לה
צפרק על אלו מומין (77 ל:). מאור שלא נעשה צדיק אדם שיעורו
להוציא את הטומאה לאויר כמלא אגרוף וזהו אגרוף של צן אצניס
וישנו גדול כראש כל אדם וכי אר"י דאינו אהל היכא דלין עשוי צדיק
אלס צטפח קאמר: **צשקיפין.** סלעים הנופלים ומתפרקין צרוח ויש
חור גדול צמקוס עקירתן: **נקיין.** ציקועין: **והרי דלס דיש צה
כמה אגרופיס.** מן הקרקע עד הדלת וקא א"ר יהודה לא היו מביאין
דלוחות קא סלקא דעמיה משום דלין דרך אהל צכך וכל שכן שוורים: **כל
עיקר.** (6) לא משום דאינו אהל אלא שלא תהא דעתו של תינוק גסה עליו
פריו"י צבע"ו צמתוך שאינו ירא ליפול והרי הוא צטוח כאלו הוא
צעלייה רחצה ויוציא ראשו חוץ לדלת ומאהיל לפיכך מביאין שוורים צלי
דלוחות ומתוך שהוא ירא ליפול אינו מוציא ראשו להלן מן רחצ השור:

עבדינן למ"ד אהל זרוק לא שמייה אהל דאפי' שדה תיבה ומגדל לא חייני: **והתינוקות יושבין.** צמוספתא דפרה [פ"ג] קתני
דהכל שוין שהתינוקות צריכין צבילה כלומר הכל שוין צין ר' עקיבא צין ר' יוסי הגלילי צע עקיבא צין ר' יוסי הגלילי שנחלקו לענין הזאה צמנן צמסכת פרה
פ"ג [מ"ד] צריכין היו התינוקות להות דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר לא היו צריכין להוות: **ירדן לתוך המים ומצאום.** קסבר
האי תנא מילוי ידים צענין ולא שישלשל צחצל כך פירש צונטרס ותימה גדולה פירש דצכולהו סתמי מוכחי צמסכת פרה (פ"ו) משה
ו) שהיו מוליכין חבל כדי למלאות ואפילו נתמלא הכלי מלאו משמע דכשר צמילוי דתנן צמס' פרה פ"ה (מ"ו) השוקת צשכלע אין ממלאין
צה היתה כלי וחצרה צסיר ממלאין עוד תניא צמוספתא דפרה אמר לפני רבי עקיבא משום רבי ישמעאל כוסות של אצן היו תלוין
צקרני שוורים כיון ששחו שוורים לשמות נתמלאו הכוסות אמר להם אל תמנו מקום לצדוקים לרדות³ (אחריו) ונראה לפרש דצהבי
פליגי רבי יוסי ורבינן דרצנן צסרי משום ההוא פורתא לא חיישינן לקצר התהום ורבי יוסי חייש: **תניא נמי הכי.** משמע לכאורה שהיא
צרייתא והיא מודה שלימה צמסכת אהליות (פ"ג מ"ו) סיפא דההיא דלעיל דהכי תנן התם רבי יהודה אומר כל אהל שאינו עשוי צדיק
אלס אינו אהל ומודה צשקיפית ופלעים⁴: **והר"י דלת דיש ליה במה אגרופינן.** תימה היכי סלקא דעתא דמקשה שלא יועיל דלוחות
והלל צדיק אלס הוא דמדעת הונחו לשם אהל ועוד מאזיה טעם יש לשוורים להועיל יותר מן הדלוחות וצקונטרס פירש קא סלקא
דעמיה משום דלין דרך אהל צכך וכל שכן שוורים ולפי זה תיקשי ליה היא גופא ואל"ל דקא סלקא דעמיה דבעלי חיים חשיצי להציל
טפי מדלוחות ליחשב אהל אף על פי שאין דרך אהל צכך ולא שייך טעם זה אלא צדצר תלוי צצכרא ולא למאי דילפינן ממשכן:
שדערתו של תינוק גסה ע"יו. קסבר⁵ רבי יהודה אהל זרוק שמייה אהל דמשמע הא לא מפני שדעתו גסה היו מביאין דלוחות:
וצעלמות

עבדינן למ"ד אהל זרוק לא שמייה אהל דאפי' שדה תיבה ומגדל לא חייני: **והתינוקות יושבין.** צמוספתא דפרה [פ"ג] קתני
דהכל שוין שהתינוקות צריכין צבילה כלומר הכל שוין צין ר' עקיבא צין ר' יוסי הגלילי צע עקיבא צין ר' יוסי הגלילי שנחלקו לענין הזאה צמנן צמסכת פרה
פ"ג [מ"ד] צריכין היו התינוקות להות דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר לא היו צריכין להוות: **ירדן לתוך המים ומצאום.** קסבר
האי תנא מילוי ידים צענין ולא שישלשל צחצל כך פירש צונטרס ותימה גדולה פירש דצכולהו סתמי מוכחי צמסכת פרה (פ"ו) משה
ו) שהיו מוליכין חבל כדי למלאות ואפילו נתמלא הכלי מלאו משמע דכשר צמילוי דתנן צמס' פרה פ"ה (מ"ו) השוקת צשכלע אין ממלאין
צה היתה כלי וחצרה צסיר ממלאין עוד תניא צמוספתא דפרה אמר לפני רבי עקיבא משום רבי ישמעאל כוסות של אצן היו תלוין
צקרני שוורים כיון ששחו שוורים לשמות נתמלאו הכוסות אמר להם אל תמנו מקום לצדוקים לרדות³ (אחריו) ונראה לפרש דצהבי
פליגי רבי יוסי ורבינן דרצנן צסרי משום ההוא פורתא לא חיישינן לקצר התהום ורבי יוסי חייש: **תניא נמי הכי.** משמע לכאורה שהיא
צרייתא והיא מודה שלימה צמסכת אהליות (פ"ג מ"ו) סיפא דההיא דלעיל דהכי תנן התם רבי יהודה אומר כל אהל שאינו עשוי צדיק
אלס אינו אהל ומודה צשקיפית ופלעים⁴: **והר"י דלת דיש ליה במה אגרופינן.** תימה היכי סלקא דעתא דמקשה שלא יועיל דלוחות
והלל צדיק אלס הוא דמדעת הונחו לשם אהל ועוד מאזיה טעם יש לשוורים להועיל יותר מן הדלוחות וצקונטרס פירש קא סלקא
דעמיה משום דלין דרך אהל צכך וכל שכן שוורים ולפי זה תיקשי ליה היא גופא ואל"ל דקא סלקא דעמיה דבעלי חיים חשיצי להציל
טפי מדלוחות ליחשב אהל אף על פי שאין דרך אהל צכך ולא שייך טעם זה אלא צדצר תלוי צצכרא ולא למאי דילפינן ממשכן:
שדערתו של תינוק גסה ע"יו. קסבר⁵ רבי יהודה אהל זרוק שמייה אהל דמשמע הא לא מפני שדעתו גסה היו מביאין דלוחות:
וצעלמות

עבדינן למ"ד אהל זרוק לא שמייה אהל דאפי' שדה תיבה ומגדל לא חייני: **והתינוקות יושבין.** צמוספתא דפרה [פ"ג] קתני
דהכל שוין שהתינוקות צריכין צבילה כלומר הכל שוין צין ר' עקיבא צין ר' יוסי הגלילי צע עקיבא צין ר' יוסי הגלילי שנחלקו לענין הזאה צמנן צמסכת פרה
פ"ג [מ"ד] צריכין היו התינוקות להות דברי ר' יוסי הגלילי ר"ע אומר לא היו צריכין להוות: **ירדן לתוך המים ומצאום.** קסבר
האי תנא מילוי ידים צענין ולא שישלשל צחצל כך פירש צונטרס ותימה גדולה פירש דצכולהו סתמי מוכחי צמסכת פרה (פ"ו) משה
ו) שהיו מוליכין חבל כדי למלאות ואפילו נתמלא הכלי מלאו משמע דכשר צמילוי דתנן צמס' פרה פ"ה (מ"ו) השוקת צשכלע אין ממלאין
צה היתה כלי וחצרה צסיר ממלאין עוד תניא צמוספתא דפרה אמר לפני רבי עקיבא משום רבי ישמעאל כוסות של אצן היו תלוין
צקרני שוורים כיון ששחו שוורים לשמות נתמלאו הכוסות אמר להם אל תמנו מקום לצדוקים לרדות³ (אחריו) ונראה לפרש דצהבי
פליגי רבי יוסי ורבינן דרצנן צסרי משום ההוא פורתא לא חיישינן לקצר התהום ורבי יוסי חייש: **תניא נמי הכי.** משמע לכאורה שהיא
צרייתא והיא מודה שלימה צמסכת אהליות (פ"ג מ"ו) סיפא דההיא דלעיל דהכי תנן התם רבי יהודה אומר כל אהל שאינו עשוי צדיק
אלס אינו אהל ומודה צשקיפית ופלעים⁴: **והר"י דלת דיש ליה במה אגרופינן.** תימה היכי סלקא דעתא דמקשה שלא יועיל דלוחות
והלל צדיק אלס הוא דמדעת הונחו לשם אהל ועוד מאזיה טעם יש לשוורים להועיל יותר מן הדלוחות וצקונטרס פירש קא סלקא
דעמיה משום דלין דרך אהל צכך וכל שכן שוורים ולפי זה תיקשי ליה היא גופא ואל"ל דקא סלקא דעמיה דבעלי חיים חשיצי להציל
טפי מדלוחות ליחשב אהל אף על פי שאין דרך אהל צכך ולא שייך טעם זה אלא צדצר תלוי צצכרא ולא למאי דילפינן ממשכן:
שדערתו של תינוק גסה ע"יו. קסבר⁵ רבי יהודה אהל זרוק שמייה אהל דמשמע הא לא מפני שדעתו גסה היו מביאין דלוחות:
וצעלמות

(6) [שבת מ: א:] (3) [נחמס
ק"ג]. פרה פ"ג מ"ב,
(5) [ע"י מוס' עירובין
ע"י ד"ה הרי"ן, (1) [מוס'
פרה פ"ג ה"צ, (8) [פרה
פ"ג ה"צ, (1) [דפרה
פ"ג, (1) [צ"ל פרק צמרא
דנחמס דף ק"ג, (8) [צ"ל
אחריכס], (9) [גס ה"יש
הנח דבר זה צממה וע"י
ש"ב ע"י צמ"ט ספ"ג
דלמ"ה צסס מהר"ס,
(1) [עירובין ל:].

תורה אור השלם
1. זאת התורה אדם כי
ימות באהל כל הבא אל
האהל וכל אשר באהל
יטבא שבעת ימים:
במדבר יט יד
2. ופרש את האהל על
המשכן וישם את מבטח
האהל עליו מלקמלה
באשר צצה יי את משה:
שמות מ יט

הגהות הב"ח
(6) רש"י ד"ה כל עיקר
רלא:

מוסף רש"י

ותחתיהם חלל. שאם יש
קצר מפסיק החלל וצוץ אף
טומאה צוקעת למעלה מן
החלל. אהל טומאה רלוזה
צוקעת ועולה עד לרקיע
(נחמס ק"ג). ומגדלות
בניהם שם לפיה.
דמשום דמטמאין את הפני
השורף את הפרה הפני
הצדוקים. עשו צה שאר
מעלות הרצה. שאין אחיו
הכהניס נוגעין צו כל
צבעת ימי פרישותו והו
אלו מיעוקת נוגעין צו
(וי"ג: ממלאין מי מטמא)
ומוין עליו (שם). ועל
גביהן דלוחות. להפסיק
צין התינוקות לקרקע. שלא
יאהילו על קצר התהום
צלמס למלאות מיס חייס
לקדוש מן השילוח (שם).
וכוסות של אבן. של
מעשה פרה צכלי גללים
צכלי אצניס שאין מקבלים
טומאה. כדמתי טעמא
צשמעתא קמיתא דסדר
יומא (שם וע"י יומא ב:).

